

Gebiedsontwikkeling Beekdal Linde

Wi'j warken an een mooi Lendedal

Najaar 2023

Voorwoord

Beste buurtgenoten,

In de laatste (alweer de 114e) vergadering van de gebiedscommissie Beekdal Linde werd de opmerking geplaatst dat het bijna twee jaar geleden was, dat wij de mensen in onze omgeving, middels onze bekende nieuwsbrief, op de hoogte hadden gebracht van onze werkzaamheden. Het is een bewogen tijd. De richting-gevende doelstellingen van het Rijk met betrekking tot de klimaat-, water- en bodemopgaven voor het landelijke gebied brengen veel onzekerheid met zich mee. Juist in deze tijden is het belangrijk met elkaar in contact te staan.

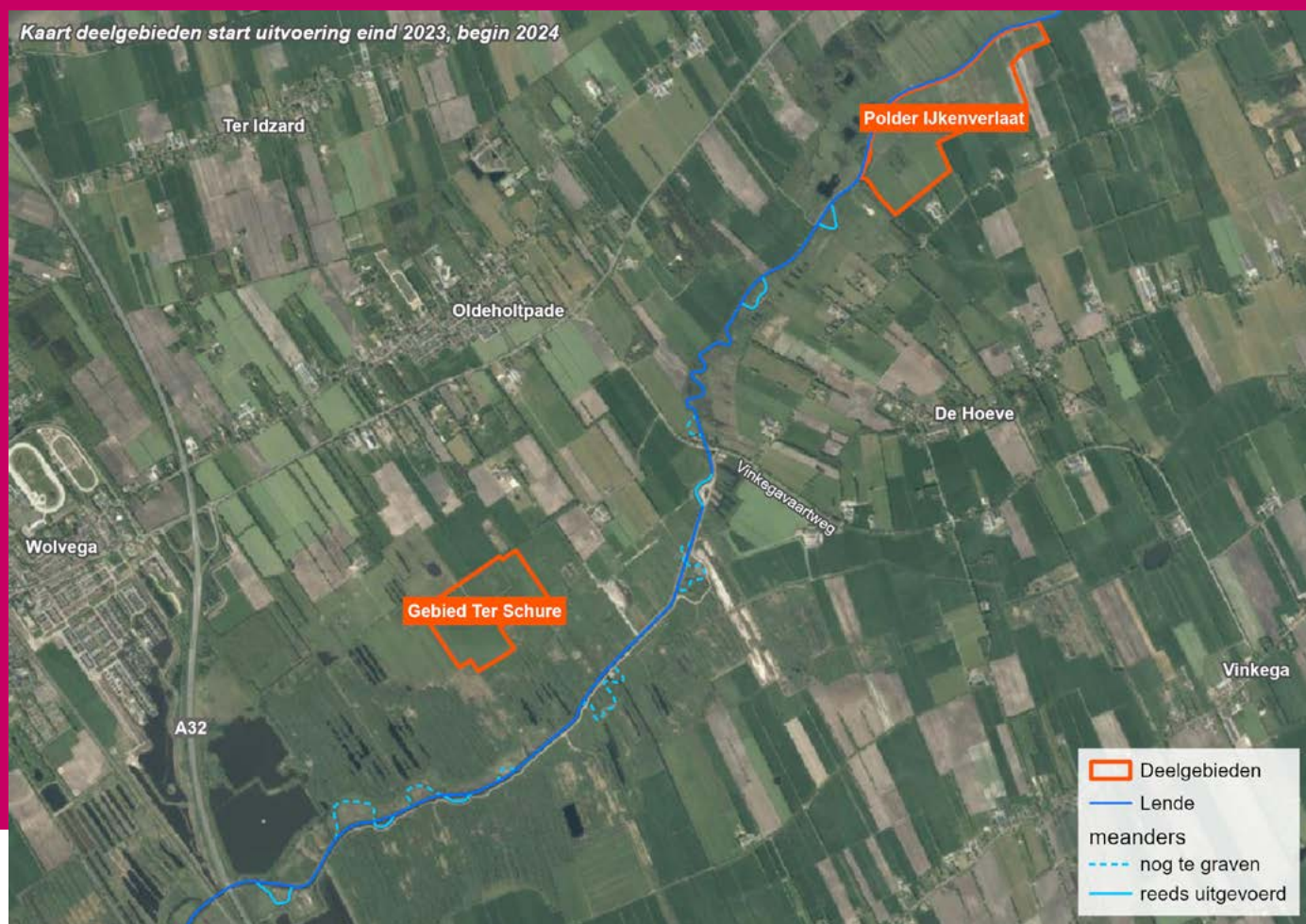
Vandaar dat we u via dit exemplaar graag willen vertellen wat er in de afgelopen periode is gebeurd en gaat gebeuren. Twee hoogtepunten wil ik alvast noemen, namelijk de realisatie van het nieuwe fietspad langs de Linde en de reünie-bijeenkomst in 't Hokkien ter gelegenheid van 25 jaar gebiedscommissie Beekdal Linde.

Wat heeft het bloed, zweet en tranen gekost, voordat de provincie Fryslân en gemeente Weststellingwerf het Lindepad konden openen. De wet van Murphy speelde bij de realisatie een grote rol, maar gelukkig kon ik in september 2022, samen met wethouder Hoen, dit "mooiste fietspad van Noord-Nederland" (aldus Hoen) openen.

Op 25 mei van dit jaar bestond de GC Beekdal Linde 25 jaar en kwamen vele oud-commissieleden en -adviseurs bijeen om gezamenlijk nog eens achterom te kijken wat er in die periode, geheel op vrijwillige basis, is bereikt. Maar we keken niet alleen achterom, we namen ook afscheid van secretaris Egbert Smit en presenteerden Brandt de Vries als zijn opvolger. En we keken ook vooruit, want we zijn nog lang niet klaar. Dit jaar zijn er nog werkzaamheden bij het Stuttebosch, IJkenverlaat en deelgebied Ter Schure en volgend jaar hopen we de meandering van De Lende te voltooien.

U leest er over in deze nieuwsbrief en zo blijven we werken aan ons prachtige beekdal.

Wim Plekkenpol, voorzitter gebiedscommissie

Beekdal Linde

Sinds 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de verdere ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van natuurgebieden die al ingericht zijn of nog ingericht moeten worden. Door bestaande gebieden met elkaar te verbinden, maken we een sterk netwerk. Soorten zoals de otter kunnen dan gemakkelijk van het ene naar het andere gebied gaan.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Sommige gebieden die in het Natuurnetwerk liggen hebben nog een agrarische bestemming. Deze gebieden worden omgevormd voor de natuur. Dat gebeurt altijd in goed overleg met de boeren van wie het stuk grond is en altijd op vrijwillige basis. Het is ook mogelijk dat zij de grond na de herinrichting naar natuur zelf beheren. Bestaande natuurgebieden worden in de gaten gehouden. Waar nodig worden er maatregelen getroffen om op die manier een goede leefomgeving te houden voor planten en beesten.

Waterrijke oase voor vogels

Rond de beek De Lende werken we aan het versterken van het beekdal. Dat doen we op het gebied van natuur, water, landbouw, landschap en recreatie. Verschillende deelprojecten zijn al klaar. Zoals het herinrichten van de

Catspolder, wat nu een waterrijke oase voor verschillende vogelsoorten is, een stuk natuurgrond bij De Hoeve en polder Hoekstra. In 2021 is het fietspad langs De Lende tussen de Vinkegavaartweg bij De Hoeve en de Domeinenweg bij De Blesse aangepast. Gelijktijdig zijn op drie plaatsen oude meanders (beekcronkels) van De Lende opnieuw teruggebracht. De beek en het fietspad slingeren door het landschap. Even ten westen van de Wetering loopt het fietspad door het natuurgebied van It Fryske Gea met als doel om de natuur- en landschapsbeleving van fietsers te versterken.

Het grootste deel is ingericht als natuurgebied en staat in open verbinding met de beek. Hierdoor kan meer water op het land lopen, waar verschillende planten en dieren van profiteren.

Wat gaat er de komende tijd gebeuren?

Dit najaar gaan we aan de slag met vier deelgebieden in het Beekdal Linde-gebied:

1. De Stuttebosch - start oktober
2. Gebied Ter Schure - start oktober
3. Polder IJkenverlaat - start oktober
4. De hermeandering van De Lende tussen Noordwooldervaart en de A32 - start januari 2024

1. Omgeving Stuttebosch – de Bekhofschans

Bekhofschans

Ten oosten van Oldeberkoop, op de plek waar de Bekhof en de Madenweg samenkomen, liggen op de noordelijke oever van De Lende de Bekhofschans en het Stuttebosch. De Bekhofschans is onderdeel van de Friese Waterlinie en is één van de verdedigingswerken die vroeger op strategische plaatsen zijn gebouwd op de wegen die door het veen in de beekdalen liepen. De Friese waterlinie ontstond in de 16de eeuw en had tot het einde van de 17de eeuw een militaire functie.

Zo moet het zicht vanaf de schans in de 16e en 17e eeuw zijn geweest

In dit project zijn maatregelen voor natuur, landschap, cultuur, historie en recreatie opgenomen. De ruimte tussen de schans en De Lende wordt in het landschap ingepast waardoor de verschillende onderdelen meer tot hun recht komen. De huidige parkeergelegenheid wordt verplaatst naar de noordkant van het Stuttebosch waar een parkeerplaats wordt ingericht.

Vanaf de parkeerplaats loopt een nieuw wandelpad door het bos en over de schans, in de richting van De Lende. Bij de schans aangekomen leidt een houten trapje de schans binnen. Het hoogteverschil tussen de schans en de omgeving is duidelijk zichtbaar. Vanaf de hoger gelegen schans kunnen mensen genieten van het mooie uitzicht over het beekdal. Zo ongeveer moet het zicht vanaf de

schans in de 16e en 17e eeuw zijn geweest toen deze werd gebruikt om Fryslân te beschermen tegen indringers. De omgeving van de beek bestond in die tijd vooral uit veen en moeras en niet zoals nu uit weilanden.

Parkeerplaats en vispassage

Door de parkeerplaats naar de noordzijde van het bos te verplaatsen ontstaat er ruimte tussen de schans en de beek om bij de stuw een vispassage aan te leggen. Met het aanleggen hiervan bij de bestaande stuw in De Lende wordt het voor vissen mogelijk om de stuw te passeren en het brongebied van De Lende te bereiken om te paaien. Dit is vooral interessant voor de winde, een karperachtige vis. De vispassage wordt uitgevoerd als bekkenpassage zodat er steeds wat is te zien. Misschien niet altijd een passerende vis maar wel het kabbelende water.

Fietspad

Het laatste stukje fietspad tot aan de Bekhof wordt verhard en de wandelpaden en percelen worden beter bereikbaar gemaakt.

Afwatering en bereikbaarheid percelen

De watergang parallel aan De Lende wordt met een nieuwe duiker benedenstrooms de vispassage weer op de beek aangesloten. Deze watergang zorgt voor de afwatering van het achterliggende landbouwgebied.

Uitzicht vanaf de schans

Schets Bekhofschans

2. Gebied Ter Schure

Eind juni heeft de pachter de percelen rondom de voormalige boerderij Ter Schure nog een laatste keer gemaaid. Hierna is loon- en aannemersbedrijf De Samenwerking uit Elsloo gestart met het weghalen van de graszoden en hebben ze de bovenlaag gefreesd. In samenwerking met It Fryske Gea is kruidenrijk gras gemaaid in de Roordapolder achter Steggerda en in balen naar de gronden Ter Schure gebracht. Dit kruidenrijke gras is met hulp van machines uitgestrooid over de gefreesde oppervlaktes.

Dit najaar willen we verder met het afgraven van de hoge kop westelijk van de woning. Hier wordt ongeveer 20 cm afgegraven en de vrijkomende grond wordt gebuikt voor het dempen van de meest westelijke watergang. De meidoornsingel bij de boerderij wordt verlengd en ingeplant. Het restant van de nog aanwezige wal, die tot in de jaren 50 de scheiding vormde tussen de toen nog aanwezige heide en het weiland, wordt versterkt.

Gronden Ter Schure

3. Polder IJkenverlaat

Aan de overkant van het fietspad langs de Noordwooldervaart richting het witte bruggetje ligt Polder IJkenverlaat. Een polder binnen het Natuurnetwerk Nederland waarvan de grond in eigendom is van Staatsbosbeheer en provincie Fryslân.

Doel van de inrichting is de polder onder boezempeil te brengen en de huidige natuurwaarden uit te bereiden.

Inmiddels ligt er een inrichtingsplan en start de aannemer dit najaar met de uitvoering van de werkzaamheden.

Polder onder boezempeil

Door de sloot die midden door de polder loopt aan te sluiten op De Lende komt de polder weer onder boezempeil te staan. Hierdoor kunnen perioden van hoogwater beter opgevangen worden en ontstaat er door de wisselende waterstanden meer ruimte voor verschillende dieren en planten en de biodiversiteit. De petgaten krijgen hiermee bijvoorbeeld een betere doorstroming en door de aanleg van een natuurvriendelijke oever ontstaan natte omstandigheden in de oever waar andere plantensoorten zich ontwikkelen kunnen.

Bypass

Een grote verandering in het gebied is het aanleggen van een omleidingskanaal/bypass om de voormalige sluis heen. In samenhang met deze werkzaamheden worden een nieuwe stuw en een vispassage gerealiseerd. Hiermee

wordt ook voor het naastgelegen erf met sluiswachterswoning een toekomstbestendig waterbeheer gerealiseerd. De stuw wordt vispasseerbaar gemaakt door de vissen naar een klein naastgelegen stroompje te lokken. Om vissen de overstap te kunnen laten maken naar het nieuwe peilvak worden in de stroom drempels aangelegd waarmee het niveauverschil tussen de beide peilvakken overbrugd wordt. De Lende toegankelijk maken voor vissen is een belangrijke maatregel die bijdraagt aan de verbetering van de waterkwaliteit in De Lende.

Landbouw

Door de peilaanpassingen is het mogelijk dat enkele naastgelegen landbouwpercelen natter worden. Om de drooglegging te borgen wordt een kleine onderbemaling aangelegd.

Recreatie

In het omleidingskanaal bij de nieuwe stuw komt een overdraagplaats voor kano's. Fietzers en wandelaars kunnen vanaf het fietspad langs de Noordwooldervaart en de IJkenweg de ontwikkelingen van de natuur volgen.

4. Afronding hermeandering van De Lende

In januari 2021 is gestart met de reconstructie van het fietspad langs De Lende tussen de Vinkegavaartweg bij De Hoeve en de Domeinenweg bij De Blesse. Daar waar het fietspad en de meanders elkaar raakten zijn tijdens dit project op drie plaatsen oude meanders (beekcronkels) van De Lende opnieuw uitgegraven. Het nieuwe fietspad en de meanders liggen er mooi bij. Na een groeizame zomer zijn ze al helemaal onderdeel van de omgeving geworden.

Meanders houden het water langer vast in het gebied. Door hoogteverschillen en stromingen ontstaat er ruimte voor variatie. Het biedt kansen voor waterplanten en dieren zoals de otter. En het is goed om verdroging van het zandgebied tegen te gaan.

In de tussentijd is er hard gewerkt aan de voorbereiding voor de aanleg van de laatste meanders en bijbehorende inrichtingsmaatregelen in dit deel van de Linde. Naast de inspanningen om te komen tot een goed ontwerp, waren voor dit project vooral de wijze van uitvoering en het verkrijgen van benodigde vergunningen en ontheffingen een uitdaging. Dit is ook logisch, want we werken in een kwetsbaar gebied met natte venige grond. Wij zijn dan ook blij om te kunnen melden dat deze werkzaamheden na aanbesteding in januari 2024 zullen starten.

Fietsbruggen en kanosteiger

Het werk bestaat uit het graven van zeven meanders en de aanleg van o.a. twee fietsbruggen, damwanden en een kanosteiger. Ook worden er natuurherstelmaatregelen getroffen zoals de aanleg van petgaten en het afplaggen van grond.

Bij het graven van de meanders proberen we de oude loop van De Lende zoveel mogelijk te herstellen. Door de beperkte begaanbaarheid van het gebied is er voor gekozen om het werk uit te voeren vanaf het water. Om het aantal transportbewegingen en de verstoring van het gebied tot een minimum te beperken, wordt gewerkt met hydraulisch transport. De vrijkomende grond wordt door een grote zuiger verpompt naar de Lendepolder bij de A32. Deze waterplas heeft momenteel een beperkte ecologische waarde. Met de vrijkomende grond wordt de polder minder diep gemaakt en zodanig ingericht dat de natuur zich beter kan ontwikkelen. Een win-win situatie!

Bij het aanleggen van twee van de zeven meanders kruisen we weer het fietspad. Bij de aanleg van de bruggen proberen we de hinder voor fietsers zoveel mogelijk te beperken. Zodra het fietspad weer is geopend, fiets je op deze plek niet alleen langs De Lende maar ook eroverheen!

Een greep uit 25 jaar gebiedsontwikkeling Beekdal Linde 1998-2023

Na vijf jaar van intensieve voorbereiding door de gebiedscommissie mocht Wim Plekkenpol op 23 juni 2003 de voorzittershamer van de zojuist geïnstalleerde landinrichtingscommissie uit handen van gedeputeerde Anita Andriessen in ontvangst nemen

In het winterseizoen van 2015-2016 werden in De Lende aan de Madenweg te Zandhuizen en achter de Boshoeve in Nijeberkoop, bestaande stuwen vervangen door vistrappen. Twee projecten die werden gerealiseerd in samenwerking met Wetterskip Fryslân.

Met het doorknippen van een lint opende gedeputeerde Johannes Kramer op 1 juni 2012 de gehermeanderde Lende ten oosten van de Kontermansbrug. Door schipper burgemeester Gerard van Klaveren werd hij, vergezeld door voorzitter Jack Jongebloed en de leden van de grondcommissie, Geert Lantinga, Henk Roeles en Wienand de Wit, vakkundig aan de wal gezet.

In het voorjaar van 2021 werden bij het uitgraven van een Lende meander, nabij de Kontermansbrug, opvallende archeologische vondsten gedaan. De veronderstelling dat in deze omgeving gedurende het Rampjaar 1672-1673 schermutselingen zouden hebben plaatsgevonden lijkt hiermee bevestigd te worden. .

Een laatste blik op de jachthaven Kontermans. Na lange tijd van onderhandelingen viel in de loop van 2014 het doek definitief. De jachthaven werd opgeheven.

Wethouder Roelof Teun Hoen en Gebiedscommissie voorzitter Wim Plekkenpol maakten op 30 september 2022, in gezelschap van tal van genodigden, een eerste tocht over het "mooiste fietspad van ons land".

Raadsleden Weststellingwerf bijgepraat over ontwikkelingen beekdal van De Lende

Eind april van dit jaar verzamelde een delegatie van de Gebiedscommissie zich in het gemeentehuis in Wolvega om wethouder Roelof Theun Hoen, raadsleden en andere geïnteresseerden te vertellen over de laatste ontwikkelingen in het beekdal van De Lende. Na een welkomstwoord van voorzitter Wim Plekkenpol leidde commissielid Geert Lantinga de aanwezigen door het gebied aan de hand van prachtige foto's. Het vernieuwde fietspad dat de nieuwe meanders in De Lende volgt, heeft wat voeten in de aarde gehad; maar vriend en vijand zijn het er over eens dat het een geweldige aanwinst voor inwoners en bezoekers van Weststellingwerf is geworden.

Eind juni werden belangstellenden uit het gemeentehuis opnieuw uitgenodigd, maar nu om een bezoek te brengen

aan de nieuw ingerichte Polder Scheltinga. Onder leiding van Geert Lantinga en secretaris Brandt de Vries werd de wandeling gestart bij Johan Scheltinga aan de Stellingengeweg en bracht ons naar de uitkijkheuvel met de grote kei er bovenop. Met het zicht op koeien, paarden, lepelaars, vele vogels en mooie luchten is het een plek om even te blijven staan en te genieten. Daarna langs nieuw aangelegde moerasgebiedjes en petgaten door naar de voormalige percelen van Ter Schure. Aan de rand van deze schrale, afgeplagde grond heeft zich inmiddels spontaan een opvallend fraaie heidevegetatie ontwikkeld. De tocht werd afgesloten met koffie en een geanimeerd vragenronde in de kantine van Scheltinga. De avond begon al te vallen toen Geert de bijeenkomst afsloot en iedereen bedankte voor de getoonde interesse.

Grondruil of verkoop van grond

De opdracht die de gebiedscommissie Beekdal Linde heeft, is het inrichten van nieuwe natuur binnen het Natuurnetwerk Nederland begrensde gebied. Deze grond ligt grotendeels in het dal van De Lende.

De inzet is om de natuurdoelen binnen het gebied Beekdal Linde volledig te realiseren. Eén van de mogelijkheden daarbij is dat de natuur door grondeigenaren zelf kan worden gerealiseerd met behulp van de Subsidie Kwaliteit Natuur en Landschap (SKNL). Hiermee wordt de afwaardering van de grond naar natuur in geld vergoed. Voor het jaarlijkse beheer is ook subsidie beschikbaar. We zijn blij te kunnen melden dat hiervan dit jaar binnen het gebied Beekdal Linde gebruik wordt gemaakt.

Daarnaast wordt ook NNN-begrensde grond aangeboden door grondeigenaren die we door middel van aankoop of ruilen kunnen overnemen. Zo komen we in stappen

steeds dichterbij het einddoel. We zijn er nog niet, dus we komen graag met u in gesprek om samen te kijken naar de mogelijkheden en de eventueel beschikbare subsidies. Dit gaat om grond binnen de NNN-begrenzing en om grond daarbuiten die wellicht als ruilgrond kan dienen.

Sinds mei 2023 is Geertjan Hoekstra gestart als nieuwe rentmeester/ grondaankoper voor het gebied Beekdal Linde. Hij werkt al ruim 25 jaar in het vak. Geertjan vindt het belangrijk om goed naar mensen te luisteren en te proberen alle neuzen dezelfde kant op te krijgen om het doel te bereiken. Zonder daarbij de individuele belangen uit het oog te verliezen.

Hij komt graag eens bij u langs om met u van gedachten te wisselen over bijvoorbeeld een eventuele grondruil of verkoop van grond. Als u dus ideeën heeft of mogelijkheden ziet die u wilt bespreken, neem dan contact op met Geertjan: g.hoekstra@fryslan.frl.

Subsidie waterconservering op de zandgronden

Voldoende grond- en oppervlaktewater is belangrijk voor landbouw- en natuurgebieden en andere gebruikers. Recent droge zomers hebben laten zien, dat vooral de zandgronden in onze provincie kwetsbaar zijn voor droogte. De provincie en Wetterskip Fryslân willen de kwetsbaarheid van deze gebieden voor droogte verminderen. Daarom nemen we maatregelen om tekorten van grond- en oppervlaktewater zo lang mogelijk uit te stellen.

Ook grondeigenaren kunnen wat doen om de kwetsbaarheid te verminderen. De provincie en het waterschap willen dit stimuleren door de 'subsidieregeling 2023 waterconservering zandgronden' open te stellen voor grond-

eigenaren op de zandgebieden in het zuiden en zuidoosten van de provincie. Grondeigenaren kunnen maximaal 65% subsidie krijgen op de maatregelen die zij treffen om watertekorten tegen te gaan. Dit kan door onder andere:

- a. het vergroten van de grondwatervoorraad
- b. het vertragen van de afvoer
- c. het vergroten van de infiltratie
- d. het verhogen van de grondwaterstand
- e. vergroten vasthoudend vermogen bodem

Wil u meer weten over de subsidieregeling? Kijk dan op:

www.wetterskipfryslan.nl/melden-en-regelen/subsidieaanvragen/subsidie-waterconservering-op-de-zandgronden

Samenwerking

De Gebiedscommissie Beekdal Linde werkt in opdracht van de provincie Fryslân en in samenwerking met de streek aan plannen voor het gebiedsontwikkelingsproject. De commissie bestaat uit vertegenwoordigers van gemeenten Ooststellingwerf en Weststellingwerf, natuur- en milieuorganisaties, Wetterskip Fryslân, LTO Noord, Vereniging kleine dorpen en de provincie Fryslân.

Ambtelijke adviseurs:

- Maarten Jan Bijl, Wetterskip Fryslân
- Bert van Lubek, gemeente Weststellingwerf

Gebiedscommissieleden:

- Wim Plekkenpol, onafhankelijk voorzitter
- Geert Lantinga, Natuur (vice-voorzitter)
- Henk Roeles, Landbouw
- Wienand de Wit, Landbouw
- Anne-Marie van der Geest, Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf
- Harm Smid, Natuur / Milieu
- Brandt de Vries, secretaris en projectleider, provincie Fryslân

Europees Landbouwfonds voor
plattelandontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

provinsje fryslân
provincie fryslân

Meer informatie

Wilt u meer weten over de gebiedsontwikkeling Beekdal Linde? Kijk dan op www.fryslan.frl/gebiedsontwikkeling. Op de kaart vindt u meer informatie.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze brief? Dan kunt u contact opnemen met het Klant Contact Centrum van de provincie Fryslân per mail: provincie@fryslan.frl, of per telefoon: 058 292 5925.

Nieuwsbrief voortaan digitaal ontvangen?

Deze nieuwsbrief krijgt u nog op papier. Daarna gaan we de nieuwsbrieven via de mail versturen. Wilt u voortaan via de mail op de hoogte blijven over de plannen en werkzaamheden in het Beekdal Linde gebied? Meldt u zich dan aan voor de digitale nieuwsbrief via:

www.fryslan.frl/bleekdallindegebied